

"Kroniick"

5-1

MEDEDELINGEN
Oudheidkundige
Kring Voorst

"kronijck,,

"kronijck,,

"kronijck,,

5e jaargang nummer 1

Bestuur:

Voorzitter : R. Kloosterboer, Rijksstraatweg 5, Wilp
Secretaris : A/J/ Fransen, v.d. Duyn v. Maesdamstraat 84, Twello
Penningmeester : A.J. Bessels, Enkweg 9a, Nijbroek
Archivaris : H.T. ten Hove, Tuinstraat 24, Voorst
Leden : Mevr. M. Dulack-Klaaysen, Rijksstraatweg 139, Twello
L.W. Jeswiet, Esterbrinkweg 6, Gorssel
J. Lubberts, Kon. Wilhelminastraat 10,
Terwolde Redactie : M.J. ten Hove, Voorst
J. Lubberts, Terwolde
A.H. Rengersen, Nijbroek
Redactie-adres : J. Lubberts, Kon. Wilhelminastraat 10,
Terwolde,
tel. 05717 - 760

LEDENADMINISTRATIE EN SECRETARIAAT

De ledenadministratie berust bij de secretarie p/a v.d. Duyn v. Maesdamstraat 84, 7391 VP Twello, tel. 05712 - 2887. Nieuwe leden kunnen zich hier melden.

De contributie als lid van de oudheidkundige kring bedraagt:

gewone leden fl. 25,-- per jaar
A.O.W. en jeugdleden fl. 7,50 per jaar

Dit bedrag kan gestort worden op:

Rabobank Twello nr. 36.28.09.267 ten name van de
oudheidkundige kring Voorst. Het gironummer van de
Rabobank Twello is 879796

Indien u verhuist, wilt u dan uw nieuwe adres aan de secretaris doen toekomen.

VERSLAG VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE OUDHEIDKUNDIGE KRING VOORST

gehouden op 11 maart 1982 in dorpshuis "De Pompe" te Wilp.

Aanwezig waren: de bestuursleden mevr. Dulack, de heren Bessels (penningmeester), Franssen (secretaris), ten Hove, Lubberts (voorzitter), Rengersen, en de Wilde. Aan overige leden en belangstellenden waren 44 personen aanwezig.

1. Opening en agenda

Om 19.30 uur opent de voorzitter de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De voorzitter deelt mede dat de heer Kloosterboer verhinderd is de vergadering bij te wonen en daarom niet de vergadering kan voorzitten.

De heer Jappe Alberts te Voorst is wegens ziekte verhinderd hedenavond de inleiding te houden. Hij zal vervangen worden door de heer Sevenster. Besloten wordt de heer Jappe Alberts van harte beterschap toe te wensen en hem een attentie te doen toekomen.

2. Mededelingen

De voorzitter deelt mede dat dit jaar de Oudheidkundige Kring Voorst tien jaar bestaat. Over de wijze waarop aan dit feit aandacht zal worden besteed zullen te zijner tijd nadere mededelingen volgen.

3. a. Jaarverslag

Het jaarverslag van de secretaris wordt zonder discussie voor kenningsgeving aangenomen.

b. Financiële overzicht van de penningmeester

De penningmeester geeft vervolgen» een toelichting op het exploitatieoverzicht en de staat van bezittingen en schulden. Tevens wordt de subsidieaanvraag op grond van de algemene subsidieverordening toegelicht.

4. Verslag van de kascommissie

Nadat van de zijde van de kascommissie de boekhouding in orde is verklaard, dankt de voorzitter de penningmeester en de kascommissie voor hun werkzaamheden.

5. Benoeming kascommissie.

Aftredend is mevr. Vleming-Spaargaren, in haar plaats wordt benoemd de heer Wesdorp.

6. Bestuursverkiezing

Aftredend zijn mevr. M. Dulack-Klaaysen (herkiesbaar) en de heer R. de Wilde (niet herkiesbaar). De voorzitter stelt voor te benoemen mevr. Dulack-Klaaysen.

Aangezien niemand uit de vergadering zich tegen de benoeming verklaart, wordt zij vervolgens benoemd. De voorzitter dankt de heer de Wilde voor zijn werkzaamheden als bestuurslid en als voormalig secretaris onder aanbieding van een attentie. De voorzitter deelt vervolgens mede, dat het bestuur besloten heeft, het aantal bestuurders terug te brengen van acht naar zeven, hetgeen in overeenstemming is met de statuten. De heer de Wilde spreekt tenslotte een kort dankwoord.

7. Rondvraag.

De heer Versluis informeert of de lezing van de heer Jappe Alberts te zijner tijd alsnog doorgang zal vinden. De voorzitter antwoordt dat deze mogelijkheid zal worden nagegaan. De heer Lenselink informeert, waarom bepaalde verenigings-activiteiten door de week 's avonds worden gehouden. Het antwoord luidt, dat om aan bepaalde wensen tegemoet te komen en gezien de mogelijkheden, hieraan niet valt te ontkomen.

Op een vraag van de voorzitter om suggesties vanuit de zaal ten aanzien van een bepaalde activiteit in verband met het tienjarig jubileum van de Oudheidkundige Kring Voorst, komen diverse suggesties naar voren, zoals: rondleiding Cannenburg, bezoek Walburgkerk te Zutphen, fietstocht, eventueel in samenwerking met anderen, bijvoorbeeld I.V.N. en bezoek aan een van de landhuizen in de omgeving. Op een vraag van de heer Versluis of een beschrijving van een fietstocht nog beschikbaar is wordt bevestigend geantwoord.

8. Sluiting huishoudelijk gedeelte.

De voorzitter dankt de vergadering voor de discussie en sluit de vergadering.

Na de pauze krijgt de heer L. Sevenster te Twello het woord. Spreker geeft aan de hand van dia's een boeiende en duidelijke uiteenzetting over tal van landhuizen en buitenplaatsen in de provincie Overijssel. Na deze lening sluit de voorzitter met een kort dankwoord aan de inleider de avond om omstreeks 22.30 uur.

-o-o-o-o-o-o-o-o-

Van laster en klissen blijf altijd wat hangen
moar die ze verspreiden bunt lastig te vangen.

Nemt nooit gin vrouw die vleit
en ook gin henne die kraeit.

OORLOGSDAGBOEK

Onze voorzitter, de heer Kloosterboer is zo vriendelijk geweest zijn aantekeningen over de laatste wereldoorlog aan de "Cronyck" af te staan.

Aanleiding: voor deze aantekeningen was de val van Stalingrad, waarin hij een ommekeer van de oorlog zag.

Niets is in dit dagboek gewijzigd. Alles is precies weergegeven zoals de schrijver deze periode beleefd heeft en zover zijn toenmalige kennis omtrent de gebeurtenissen strekte.

- 2 februari 1943 33e sterke russische vesting Stalingrad werd door de Russen heroverd. Van 3 t/m 6 febr. mogen er in Nederland geen openbare gemakkelijkheden plaats vinden.
- 3 febr. De klokken werden uit de Ned. Hervormde kerk te Wilp gehaald, die in 1649 door Sohimmelpenninck van der Oeye geschonken waren. De richtprijzen van de akkerbouwproducten van de oogst 1943 zullen niet verhoogd worden. Roggeprijs circa f 13 per 100 kg.
- 6 febr. Luitenant Generaal H. Seyffard vermoord.
- 9 febr. Mr. H. Reydon en diens echtgenote vermoord. Mr. Reydon was secr. gen. van Mussert leider der Nat. Socialisten.
- 10 febr. Te Haarlem een W.A. man vermoord.
- 1 maart 's Nachts circa 12 uur storte een engels vliegtuig neer te Voorst met 5 inzittenden, bij Sarink op de "Kolke". Het vliegtuig stortte brandend neer en boorde 2 m. in de grond. De piloot zijn lichaam was nog in natuurlijke vorm.
- 9 maart Vandaag kalkstikstof en kalkammon salpeter gezaaid op winterrogge. De winterrogge staat over het algemeen nog blind 1), evenals het winterraapzaad 2). Dit is een nieuw gewas, waarvan wij nog niets kennen. De verplichting rust op dit gewas om 8% van het aanwezige bouwland te betelen. De stikstofmeststoffen worden hoe langer hoe schaarser en de vraag is, of op alle bonnen 3) wel wat te krijgen is. De vee prijzen in de vrije handen zijn zeer hoog. Mijn zwager kon voor een dragende koe f 1025 krijgen. De centrale prijzen zijn slecht, voor 1e kwaliteit betaalt men 68 cent per kilo levend gewicht. De regeringsprijzen zijn overal laag, behalve Fruit. Wij leverden een varken van 80 kg en die bracht op f 60. In de vrije handel brengt zoen f 200 op. Een kennis kon voor een varken van 300 pond f 750 krijgen» en de koper wilde er 40 pond spek in de zwarte handel verkopen voor f 600 zijnde f 15 per pond, dus dan was zo'n varken nog goedkoop.

1) blind alg. matig

2) boeren werden verplicht raapzaad te verbouwen t.b.v. raapolie

3) bonnen - geransoeneerde toewijzing.

- Iemand in Wilp kon voor twee hammen, van een huisslachting (drie varkens) f 300 krijgen. Voor boter wordt in de zwarte handel f 10 á f 12 geboden (per pond). Voor rogge en tarwe f 1,50 á f 2 per kg. Geweldige prijzen die haast te kennen zouden geven, dat het geld geen waarde meer heeft. Wat de politiek betreft, niet veel verandering valt te bespeuren ten aanzien van de zo lang en vurig begeerde vrede. Vele arbeiders worden dagelijks opgeroepen om in Duitsland te gaan werken. Waar moet dat alles toch heen. Ook komt er een inventarisatie van landarbeiderskrachten. Zal men binnenkort ook landbouwers gaan oproepen? Volgende week is er in Apeldoorn een paarden vordering voor de Duitse Weermacht en het overschot is voor de Oostpolder en het binnenland. Paarden moeten allemaal worden getaxeerd en mogen niet vrij meer worden verhandeld. Prijzen zijn van f 600 tot f 1500. Voor stamboekers komt er 15% bij.
- 10 maart 1943 Vandaag hebben we zomerrogge gezaaid bij de N. Loine. Voorts kregen we heren controleurs op bezoek, die ons opdroegen, op 16 mrt met de bruine merrie "Bilenia" geb. in 1937 voor de Duitse Weermacht te verschijnen. Een beroerde boel dus.
- 12 maart Op deze dag hebben wij appelboomtjes geplant, en wel 7 Lemoenappel en 8 notarisappel. 's Avonds om half tien kwamen ontzettend veel engelse vliegtuigen over.
- 13 maart Wij hebben de eerste haver op scheurland 1) te Nijbroek gezaaid. Gisteravond werden 23 engelse vliegtuigen neergehaald. Dezer dagen werd in Nederland opgericht de Nederlandsche landwacht, welke zich ten doel stelt, binnen en buitenlandse vijanden te weren. Lid kunnen worden alle mannen van 17 jaar af. Men moet minstens drie maanden dienen en voor alles een eed van trouw afleggen aan Adolf Hitler. Maar afwachten hoeveel nederlanders zich daarvoor willen lenen. Men besteedt thans voor thee f 100 a f 150 per pond in de zwarte handel. Voor een pond rooktabak werd j.l. f 50 geboden. Voor een fietsband hoorde ik een prijs noemen van f 140. Tijdens de geweldige vliegtuigaanvallen van 12 Mrt vielen op de Wilpse klei bij de z.g. batterijen 6 tijdbommen. Op 13 Mrt ontplofte er een die in de IJssel lag.
- 15 maart Er ontploften 's namiddags weer twee tijdbommen.
- 16 maart Heden werd een besluit afgekondigd om bankbiljetten van f 500 en f 1000 in te leveren bij de belasting kantoren. De bedoeling van deze maatregel zou zijn zwarte handelaren 2) en O.W.ers 3) te treffen.
- 20 maart Wij hebben zomergerst gezaaid.
- 1) scheurland - omgeploegd weiland t.b.v. landbouw
 - 2) handelaar in goederen waarin de handel verboden of aan beperkingen (inz. distributie) onderhevig is.
 - 3) O.W. - oorlogswinst, uitdrukking uit de eerste wereldoorlog.

- 21 maart 1943 Er zal een helden gedenkdag gehouden worden, tenminste dit is voorgescreven.
- 22 maart Zomertarwe gezaaid voor het huis. de heer J.W. Beker op de Weerd kocht vier jonge hennen voor de prijs van f 77.50 samen.
- 24 maart 's Morgens 9 uur hebben wij riep Merrie "Bilenia" te Apeldoorn afgeleverd aan de Wehrmacht. Het paard werd getaxeerd op f 1610. Er waren 10 warmbloed en 7 koudbloed paarden. Ze werden weggeleid naar Zutphen, alwaar ze op 25 Mrt ingeladen werden naar Duitsland. Vele mensen waren er getuige van hoe deze dieren werden weggeleid. Een treurig schouwspel. Voor de 5de maal stond ik met mijn broer te posten voor de Wehrmacht op de Bandijk ts Twello van 's nachts 11 tot een uur. Men moet alles zich maar laten welgevallen.
- 27 maart Vandaag hebben we haver gezaaid. De 26ste Maart 's avonds om ongeveer 10 uur vlogen weer vele engelse vliegtuigen. In de buurtschap de Vecht onder Terwolde viel een brandbom en de boerderij van ene Gerritsen brandde totaal af. Ook zou er vee en paarden verbrand zijn. Voor de boeren organisatie "de Landstand" moet men f 1,00 per H.A. betalen, ook al om geld verlegen dus. Bij de brand van de boerderij van de Hr. Gerritsen aan de Vecht verbrandden 10 stuks vee en een paard.
- 30 maart Vanmorgen moeten we wederom met twee paarden verschijnen voor de Wehrmacht op het Holthuis te Twello. In Gelderland zouden er weer 750 paarden nodig zijn voor de Wehrmacht. Geweldig wordt er gestolen hier in de omgeving. Zoo o.a. ook bij Oldenboom weer 30 kippen.
-
- De 24ste Maart '43 des namiddags werd Rotterdam door Engelse vliegtuigen gebombardeerd, waarbij 180 mensen het leven lieten. Vreselijk was de uitwerking der bommen. In Wilp kwamen de andere dag **al** kinderen aan, die alhier onderdak zullen ontvangen.
- 3 april Des avonds te ongeveer 11 uur vlogen weer vele Engelse vliegtuigen over Wilp en op verscheidene plaatsen in de verte kon men de branden zien.
- 9 april Het was 's avonds erg rumoerig in de lucht. Zo brandde bij Jan Heutink op "Coyik" te Steenderen door een brandbom het kippenhok af, terwijl men om het huis een 50 tal brandbommen vond, In de buurtschap "Toldijk" onder Steenderen brandden een 4 tal boerderijtjes af door brandbommen.
- De 9de April vierde grootmoeder te Voorst haar 90ste verjaardag onder veel belangstelling. Er werd een foto gemaakt van kinderen en kleinkinderen. Zeer velen kwamen gelukwensen o.a. notaris Jongepier **1) en** zijn vrouw.
-

-
- Wij zullen dit jaar voordat we zelf mogen slachten drie contractvarkens moeten leveren. De biggen prijzen zijn bar hoog. Zo werden vorige week te Apeldoorn 4 biggen verkocht voor f 120 per stuk. De handel in rundvee is verboden en het wachten is op een nieuwe regeling.
- 12 april 1943 Des namiddags te ongeveer 19 uur lagen bij Makkink in de Vocrdersteeg twee pinken dood in de weide, vermoedelijk hadden deze dieren uit een drinkbak gedronken waarin kunstmest zakken waren uitgespoeld. Het drama had zich in een half uur voltrokken. Alle joden uit Gelderland moesten zich voor 10 April melden in Vucht, alwaar een concentratiekamp is gevestigd. Aldaar bevindt zich ook Klunder uit de Voordersteeg wegens koffiesmokkelarij.
- 14 april Aardappels gepoot.
- 15 april Heden werd de vaste brug te Deventer voor het verkeer opengesteld. Ongetwijfeld een aanwinst voor het verkeer in de toekomst.
-
- Morgen de 18de April '43 zal D.O.V. mijn broer bevestigd worden in de Ned. Herv. kerk te Wilp door Ds. R.C.W.P. Hoek predikant alhier terplaatse. De bevestigingstekst luidde: "Wievolverharden zal tot het einde die zal zalig worden".
-
- 23 april Goede Vrijdag. Vandaag hebben wij de melkkoeien in de wei gedaan. De weidens staan er dit voorjaar goed voor.
- 29 april Er verscheen in de dagbladen een bericht, dat het gehele voormalige Ned. leger in krijgsgevangenschap zal worden weggevoerd. Dit bericht werd met zeer grote vrees en ontsteltenis opgenomen door het Ned. volk.
- 30 april Vandaag ging alles in staking over, ook in Wilp. Alle bedrijven lagen stil. Er heerste nog heel veel rust ondanks de geweldige spanning,
- 1) Later gefusilleerd i.v.m. ondergrondse activiteiten,
- 1 mei 1943 De meeste bedrijven begonnen nu weer te werken. Het z.g. politie standrecht 1) werd afgekondigd. Niet meer dan 5 personen mogen zich op straat bevinden en van 20 uur 's avonds tot 4 uur 's ochtends mag men zich niet in de openlucht bevinden. Zo reden zondagavond 8 uur motoren met zijspan bemand met Duitsers en gewapend door Zutfen. In verband met de staking zijn reeds 28 personen met de kogel gedood. De bezetter neemt geweldige represaille maatregelen. Vrijdag de 7de Mei a.s. zal de eerste groep van het Ned. leger bestaande uit beroepsonderofficieren zich moeten melden. Radio Oranje roept deze mensen op en spoort ze aan zich niet te melden, doch in Engeland heeft men gemakkelijk praten. Vele boeren hebben de eerste Mei geen melk geleverd. In Angerlo (Geld.) werden drie hunner vastgezet.

-
- 2 mei Uit Eerbeek werd met de kogel gedood de technische directeur der papierfabriek Coldenhoven D.W. van Vreeswijk geb. 6-1-1908.
- 6 mei Alle studerende, die niet getekend hebben, moesten zich aanmelden voor Duitsland. Voor hen uit Geld. was dit te Arnhem, o.a. ook D. Mulder te Voorst, zoon van de veearts Dr. D. Mulder.
- 8 mei Er verscheen een beschikking in de courant, waarbij alle Nederlanders van 18 tot 35 jaar zich moeten melden bij de arbeidsbeurzen hier te lande, wat men hiermede voor heeft is zo direct niet te zeggen, doch niet veel goeds. De spoorlijn van Deventer naar Apeldoorn en nog vele andere moeten vanaf de 9de Mei bewaakt worden. De 7de Mei veroveren de geallieerden Tunis en Biserta, zodat de Duitsers en Italianen thans Noord-Afrika uit zijn. Zal er nu een invasie plaatsvinden op het vaste land van Europa.
- De berichten dienst Ned. maakte bekend dat generaal Ronnel 2) die het Duits-Italiaanse leger in Afrika aanvoerde, wegens ziekte reeds de 11de Mrt j.l. naar Duitsland was vertrokken. Zou de nuchterdenkende mens dit aannemen? In deze benarde tijd trekken vele stedelingen e.a., zo o.a. velen uit Deventer de boer op om nog iets op te scharrelen. Zo komt men vragen om een of twee eieren en om een liter melk. Het begint er wel op aan te komen met de voedselvoorziening van de mens.
- 11 mei

Mijn broer en ik moesten posten van 9 tot een uur 's middags een de lijn van Apeldoorn naar Deventer.
- 15 mei 1943 We moeten weer posten. Het begint, wel fraai te worden. De zwarte handel in levensmiddelen begint fenominaal te worden. Zo werden voor boter al prijzen van f 20 per pond gegeven. Vandaag moesten we de veulens geb. in 1942 voorleiden op het Holthuis te Twello.
- De 13de Mei verscheen er een beschikking in de krant dat alle radiotoestellen in Nederland verbeurd verklaard werden, behalve van de leden der N.S.B. wederom dus bevoorrecht. Volgens een verklaring van Dr. Seys Inquart zullen de inbeslaggenomen toestellen vergoed worden. Voornoemd persoon hield te Hengelo een grote rede op 19 Mei alwaar hij ondermeer zeide, dat Tunis zes maanden voordeel voor de Duitsers was.
- De droogte houdt maar steeds aan. Het laat zich aanzien dat er weinig hooigras komt. Ook de zomer gewassen verlangen zeer naar regen.
- 1) Buitengewone snelle berechting door militaire rechters, zowel over burger als militair, die als regel de doodstraf ten gevolge heeft.
 - 2) Rommel - Duits maarschalk. Voerde enige tijd het bevel over het westfront. Werd in 1944 aangehouden en kreeg van Hitler het bevel zelfmoord te plegen.

-
- 22 mei Ik heb tabaksplanten gezet. Elke dag moeten zich mensen melden aan de arbeidsbureaux, voor deze omgeving is dat Deventer. Velen van hen worden te werk gesteld, in Duitsland. Van bakkerij Gorkink moeten de zoon en de knecht beide weg; zo o.a. ook bij Jansen. Is men niet in het bezit van een zgn. "ausweisz" dan gaat men onherroepelijk, of men gemist kan worden, dan wel niet. Bijna elke nacht worden er luchtaanvallen gedaan op Duitsland, vnl. op het Roergebied, Dordmund wordt ook hevig gebombardeerd. Vele mensen verloren daarbij hun leven. B.v. Laar uit Wilp, die ook een van die hevige luchtaanvallen op Dordmund meemaakte, bracht zijn leven er op het kantje af.
- 3 juni (Hemelvaartsdag) Des avonds werd in zijn woning vermoord door revolvergeschoten, de vroegere minister van landbouw Dr. F. Posthuma. Dit is opnieuw een politieke moord op een van de leden van het destijds samengestelde Mussert 1) kabinet. Dr. Posthuma heeft lange tijd het voorzitterschap waargenomen van de F.N.Z. 2) en had daar een machtige stem. Hij woonde in Vorden.
- 8 juni Wij hebben ons radiotoestel ingeleverd, 's Middags ging G. Mannessen met zijn platte wagen waarop zich 37 toestellen uit Wilp bevonden naar Twello waar zij ingeleverd moesten worden. Waar zouden deze toestellen allemaal blijven? Zo worden ons langzamerhand alle dingen ontnomen, waaraan men niets kan doen. De droogte is opgehouden en veel heeft zich prachtig hersteld, zo o.a. de aardappelen, zomergerst en haver. Ook het hooigras heeft de regen goed gedaan.
- 15 juni 1943 Er verscheen een bekendmaking in de courant, alsdat lichtung 1923 en 1924 in zijn geheel naar Duitsland wordt opgeroepen. Weer een van die ijzer maatregelen van vriend Hitler. Vele jonge mensen zullen hiervan de dupe worden. Verder zullen er zonedig nog vijf lichtingen volgen. De laatste nachten geschieden er weer hevige luchtaanvallen op Duitsland en zwermen dan vele machines boven ons huis.
- 18 juni Vandaag zijn we 'begonnen met grasmaaien op de Koskamp. De 16de hadden wij het raapzaad geoogst. Op de Vlietberg 1) in Wilp werden naar men verteld 7 joden opgepakt. De bewoner, Veenhuizen, zou op transport gesteld zijn naar Arnhem. Binnenkort worden alle paarden welke destijds in Twello werden genoteerd gevorderd voor de Duitse Wehrmacht.
- 1) Mussert - Ned. politicus, stichter en leider van de Nationaal-Socialistische beweging (1931). Hoopte na de Duitse inval in mei '40 de staatkundige leider van een Nationaal-socialistisch Ned. te worden; het bleef echter bij een loze benoeming tot leider van het Ned. volk. Na de oorlog geexecuteerd.
- 2) Fed. Ned. Zuivelbond
- 1) Vlietberg - oude steenfabriek.
-

-
- 22 juni Hedenmorgen ongeveer 10 uur verschenen er circa 130 vliegtuigen boven ons die het Z.O. introkken. Wij waren op het land en keken er naar. Enige kogels floten over ons heen in het land. Bij café Dieperink op het dorp vloog een kogel dwars door een grote ruit.
Deze, einde Juni dagen, kenmerken zich doordat vele doktoren uit ons land n.a.v. een schrijven van de rijkscommissaris opgepikt zijn door de "Sicherheitspolizei" en vervoerd zijn naar een concentratiekamp. Zo uit Deventer ondermeer de chirurg van het algemeen ziekenhuis Dr. Koster. De huisdokter in Wilp is veiligheidshalve maar met vakantie gegaan (Chr. de Jong). Zo gebeuren er iedere keer sensationele gebeurtenissen, die nou niet direct invloed hebben op de oorlog.
- Op 9 Juli 's nachts zijn de Engelsen en Amerikanen in Sicilië aan land gegaan. Hevige gevechten zijn aan de gang.
-
- 5 juli We zijn met de hooioogst klaargekomen. In totaal 12 vrachten met hooi gewonnen, hetgeen beduidend veel meer is dan in 1942. De graangewassen staan er in doorsnee goed voor, speciaal de haver laat zich zeer goed aanzien. De doktoren zijn weer in vrijheid gesteld. Het aantal politieke moorden neemt eerder toe dan af. Zo werd te Enschede onlangs de inspecteur van politie (Kaay) doodgeschoten en in Nijmegen werd de commissaris van politie zwaar gewond. Beide waren leden dor N.S.B.
- 16 juli Heden zijn we met de zomergerst begonnen.
- 21 juli We zijn begonnen met de rogge oogst. De rogge komt niet al te dik van het land doch de zaadopbrengst belooft veel.
- De luchtoorlog duurt met onverminderde hevigheid voort. Zo werd Amsterdam de 9de Juli gebombardeerd, waarbij 133 mensen het leven lieten. Rome werd hierop gebombardeerd, behalve het Vaticaan. Zou de Paus nog een keer vluchten over de puinhopen van Rome?
- In Rusland gaat de oorlog nog maar steeds door en duurt nu al meer dan 2 jaar. Groot wereldnieuws is ongetwijfeld het aftreden van Mussolini 1) in Italië. Hij werd opgevolgd door Badoglio 2). Dit gebeuren betekent ongetwijfeld een geweldige klap voor de a.g. spilmogendheden. In Rusland viel de stad Orel weer in handen der Russen. In Nederland werden weer vele personen gefussilleerd. In Drente brandden 11 boerderijen van N.S.B. ers af.
-
- 12 augustus 1943 Het stelen in Wilp gaat maar steeds door. Zo werden van Ds. Waardenburg van Haarlem, die alhier op de pastorie gelogeed is, van 3 fietsen de banden afgehaald. Dit gebeurde 's nachts. De daders zijn nog niet gepakt.
- 16 augustus In de nacht van 15 op 16 augustus werd er in. de Wilpse Achterhoek een razzia gehouden op verborgen radiotoestellen en op zgn. onderduikers, door de Sicherheits Polizei. Wel een bewijs dat de Duitser de zaak lang niet vertrouwt.
-

De 17de Aug. '43 werd het eiland Sicilië volgens de plannen door de Duitse en Italiaanse troepen ontruimd, na 5 weken oorlog tegen de geallieerden. Alle troepen zijn op het vasteland van Italië teruggetrokken door de Duitse generaal Hube.

18 augustus

Vandaag hebben wij de oogst '43 binnengekregen. Is over het geheel goed binnengekomen. De fruitprijzen zijn goed te noemen. Zo verkochten wij pruimen Eld. blauwen voor 35 cent per kg., dubbele boerenwitte voor 40 cent per kg., St. Jacob appels voor 25 cent per kg. Handappelen worden uit huis gehaald voor 10 cent per kg., hetgeen een goede prijs mag worden genoemd.

1 september

Vandaag hebben wij koolzaad gezaaid. De boomgaard, verkochten wij voor f 1800. Veulens werden ook zeer duur verkocht. Zo verkocht een oom uit Epse een 1 jarige merrie voor f 3000 en kocht een fiets weer voor f 1200, Gekke prijzen. Dragend vee wordt ook zeer duur verkocht. Prijzen van f 1500 voor een koe zijn helemaal niet vreemd meer. Zo werd voor een varken van 100 pond levend gewicht liefst f 350 geboden.

Op politiek gebied, de oorlog duurt voort. Bombardementen op Duitse steden etc. Graaf Ciano 1), de voormalige Italiaanse minister van Buitenlandse zaken is verdwenen, waarheen? In Rusland is Taganrog ontruimd door de Duitsers. Ook al volgens de plannen 2). Het stelen in Wilp gaat nog naar steeds door. In Denemarken is de staat van beleg afgekondigd. De Duitse pers gaat hevig tekeer tegen Zweden. Zou dit weer een oorlogsvoorbode zijn nu met Zweden? Op 1 Sept. vertrok mijn broer naar Bolsward voor studie in de zuivel. 8 Sept. '43 gedenkwaardige dag in de wereldoorlog. Italië heeft gecapituleerd en wel totaal op last van koning Victor Emanuel en Badoglio, Wat dit te betekenen heeft voor de verdere oorlogvoering, Duitsland was op dit verraad voorbereid want de Duitse pers noemt dit gebeuren van Italië verraad jegens zijn bondgenoot. Mussolini is arglistig weggevoerd zo zegt de Duitse pers na zijn aftreden door Badoglio en de zijnen. In ieder geval betekent dit gebeuren een klap voor Duitsland. In Italië hebben gevechten plaats gevonden tussen Duitse en Italiaanse troepen. Mussolini zou ontvoerd zijn tijdens zijn onderhoud met koning Victor Emanuel op de 25 Juli '43 door Badoglio en de zijnen. Er is nu een nationale fascistische regering gevormd. Adolf Hitler hield op 10 Sept. '43 een rede, waarin hij scherpe woorden aan het adres van Italië speciaal de koning en Badoglio richtte en waarin hij sprak van diens laf verraad. Opnieuw sprak de Führer zijn overtuiging uit van de overwinning van Duitsland.

- 1) Mussolini - Italiaans staatsman. Verantwoordelijk esteld voor de Duits - Italiaanse bondgenootschap. In 1945 werd hij te Dongo aangehouden en gedood.
- 2) Italiaans maarschalk, gouverneur van Libië, onderkoning van Ethiopië, hoofd van de regering na de arrestatie van Mussolini.

Heden de 13de Sept. verscheen er een sensationeel bericht in de courant, alsdat Mussolini bevrijd was. Welke toestand zou er nu weer in Italië ontstaan, Mussolini is bevrijd en heeft in Italië een nieuwe fascistische partij gevormd. Verder hebben de Engelsen vaste voet in Italië gekregen. Foggia werd door de Duitsers volgens plannen ontruimd. Smolensk is gevallen en de Duitsers spreken nu van een front verkorting in Rusland. Alles gaat volgens plan. E.J. Roskan is afgetreden als boerenleider der Ned. Landstand. In de courant van 1 Oct. '43 stond vermeld eervol. Verder worden de leden der N.S.B. in Nederland bewapend met geweer 3) of pistool, vanwege de sluipmoordenarij op de leden der partij.

De prijzen van vee lopen nog steeds op, speciaal fokvee. Zo werd op de fokveedag te Steenderen 2 stiertjes verkocht van 1 jaar oud voor de prijs van f 4200 en f 4300.

10 October 1943

Op zondag des namiddags vlogen veel Amerikaanse bommenwerpers over Wilp. Boven Deventer ontstond een luchtgevecht, tengevolge waarvan 1 bommenwerper neerstorte op de Gaatte onder Vaassen en 1 Duitse jager storte neer bij het Gorselse zwembad. Enschede werd zwaar getroffen circa 150 doden. E.J. Roskam is op zijn verzoek eervol ontslagen uit zijn functie. Welke reden staat niet vermeld. De leveringsbonnen van rundvee worden nog steeds duurder. Reeds wordt er f 2 per kg betaald.

25 oktober 1943

De jaarlijkse koude markt werd te Deventer gehouden, waarvoor nu niet veel animo bestond. Voor het vee werden geweldige prijzen betaald. Dragende vaarzen werden verkocht voor 1800 á 2000 gld. 1 jarige stieren voor 1000 tot 2300 gld.

Het aantal politieke moorden in Nederland neemt nog steeds toe. In de Wijk (Drente) werd een boer en boerin medogenloos neergeschoten. In Wageningen werd een man, die aangeschoten was en opgenomen in het ziekenhuis was, bezocht door een onbekende met bloemen. Toen deze met de patiënt alleen was zette hij zijn pistool op diens borst en schoot hem vervolgens mordsdood. Verschrikkelijk.

30 oktober

Vandaag hebben wij een veulen (geb. 25 Juni) afgeleverd voor f 1600.

De oorlog in Rusland gaat nog steeds hevig door en de Duitsers worden nog steeds teruggeslagen met geweldige verliezen. In Moskou wordt een conferentie gehouden tussen Engeland, Amerika en Rusland. Wat zou daar uitgedroefd worden? Berlijn werd zeer zwaar gebombardeerd vooral in de nacht van 23 Nov. De Duitse pers wijdt hierover nogal uiteen en Duitsland greep helaas naar zijn vergeldingswapen. Wat van een wapen zou dit worden?

- 1) Graaf Ciano - It. politikus, schoonzoon van Mussolini. In 1944 terechtgesteld door de fascistische partij.
 - 2) Elke terugtrekkende beweging der Duitsers werd omschreven als: volgens plan ontruimd.
 - 3) Bewapend met jachtgeweren.
-

-
- De bomaanvallen op Duitsland duren nog steeds voort. Mussert
lis bij Hitler geweest en zal daarover spreken op 14 Dec.
- 4 december In Wilp worden 3 speciale kerkdiensten gehouden t.w. op 5, 12
en 19 December 1943. Deze diensten zullen worden opgeluisterd
door zang van resp.: Emmanuël, jong zanglust en Vios. Te Huissen
is begraven mej. G. Willemsen-Willemsen, in de ouderdom van
77 jaar. Grote begrafenis met 12 rijtuigen. Op 4 Dec. begon
het knap te vriezen, doch gelukkig viel de 7de de dooi weer in.
- 11 december 's Avonds ongeveer half acht vielen er bij A. Willemlink op de
"Kempe" vier bommen neer. Gelukkig kwamen er geen persoonlijke
ongelukken voor. De prijzen van rundvee zijn nog steeds hoog.
Wij verkochten een 1 jarige goed gekeurde stier voor de prijs var
f 2800, hetgeen toch zeker hoog genoemd mag worden.
- 31 december Zo zijn we dan aangeland op oudejaarsavond 1943 en nog steeds
woedt bijna in de gehele wereld de zeer verschrikkelijke oor-
log waaraan maar geen einde schijnt te kunnen komen. Veel is er
in '43 gebeurd. Ook ons land heeft zijn deel gekregen.
Bombardementen enz. Verder zijn vele mensen geëvacueerd, zo
uit Den Haag, welke stad een vestingstad geworden is. Verder
moeten wij dankbaar zijn, dat onze familiekring nog in tact
gebleven is. Grootmoeder die zeer ernstig ziek is geweest, is
nu aan de beterende hand. Zo gaan wij dus 1944 in, met de
hoop, dat in 1944 de vredesklokken zullen luiden. De Duitse
marine heeft een gevoelig verlies geleden door het verlies van
een groot slagschip de "Scharnhorst",
- Wat de veeprijzen betreft, deze zijn nog steeds stijgende,
f 3 per kg. leveringsbonnen. De veelevering drukt als een
loden last op het bedrijf. De bombardementen op Duitsland
gaan nog steeds maar door.
- 4 januari 1944 Vandaag dinsdagmiddag was het weer geweldig druk in de lucht
en zagen we 3 vliegtuigen brandend naar beneden komen. In de
Wilpse Achterhoek vielen 5 bommen bij Tijhuis, geen persoon-
lijke ongelukken,
- 14 januari 's Avonds tegen half zeven vielen er op de Twellose dijk 2
bommen en verloor hierbij een zekere v. Tongeren (17 jaar)
zijn leven. In de Hoven waren vele ruiten stuk door de geweldi-
ge luchtdruk. De veeprijzen stijgen nog steeds. Wij verkochten
een vaarskalf van 8 dagen oud voor liefst f 190. Prijzen van
f 3000 voor dragende koeien zijn niet vreemd meer.
- In Italië zijn vele personen ter dood veroordeeld, o.a. Graaf
Ciano de schoonzoon van Mussolini, vroeger minister van buiten-
landse zaken. De 22ste jan. landden in Italië ten zuiden van Rome
Brits-Amerikaanse troepen, onder bevel van Alexander. Wat zou dit
uitwerken?
-
- 25 januari Heden moesten wij puntdraad inleveren op gemeentewerken in
Twello. Vele boeren waren daar aanwezig met hun draad.

"kronijck,,

14

30 januari

Zondagmiddag ontstonden boven Wilp en omgeving een hevig luchtgevecht tussen Duitse jagers en Amerikanen. Het was zeer angstig dit te aanhoren, want door het wolkendek zag men niets van deze gevechten. Voor ons huis vlogen kogels heen, hetgeen duidelijk te horen was. Een Duitse parachutist kwam terecht op een perceel bouwland van Bensink van de "Hof". Een en ander gaf nogal opschudding in Wilp. De vrijwilliger W. Rensink 1) verwelkomde zijn vriend en bracht hem naar Dr. de Jong aangezien hij een gedeelte van zijn gezicht verbrand had. Op Buslo ligt het kerkhof der katholieke kerk, daar kwam ook een Duitse parachutist terecht. Er zijn maatregelen aangekondigd tegen de hoge veeprijzen, waardoor de bonnenhandel terugliep van f 4 tot f 2. Welke maatregelen men wil nemen is niet bekend. Maximum prijzen voor runderen zijn thans afgekondigd nl f 700, f 1400 en f 900. Met ingang van 1 Mrt. zal het vee getaxeerd moeten worden.

9 februari

Vandaag hebben wij onze oude vos, welke zo vele jaren (een 25 tal) bij ons is geweest, afgeleverd in Deventer. Het paard werd getaxeerd op f 475 en ging naar een loonsproeier in Olst.

22 februari 1944

's Middags te ongeveer 13.00 uur vlogen hier 3 formaties bommenwerpers in N.W. richting. Ze lieten circa 50 bommen vallen welke vnl. terecht kwamen op de boerderij van P. Schrijver op de "Hazelt" te Terwolde. Veel vee kwam daarbij om. Ook de vrouw van Schrijver verloor haar leven. Op het Terwoldse kerkhof kwam ook een bom terecht. Bij de "Hinde" 1) vielen eveneens 4 bommen in het bouwland. Dezelfde middag werd Nijmegen, Arnhem en Enschede zwaar getroffen. Vooral Nijmegen, waar vrijdag de 25ste Februari circa 400 mensen in een gemeenschappelijk graf werden begraven. De maatregelen der Duitsers tegen invasie in Nederland worden hoe langer hoe critieker voor de bevolking hier te lande. Zo moesten de Zuid Hollandse en Zeeuwse eilanden evacueren. De boeren moesten alles achterlaten. Het wordt wel een vreselijke boel. In de omgeving van Deventer graaft men veel mitrailleurnesten. Voor deze werkzaamheden worden zomaar arbeiders gevorderd. In Wilp kregen enkele mensen de 29 Febr. bericht, dat ze hun huizen moesten verlaten en daarin het aanwezige meubilair achterlaten. Men zegt dat daarin Duitsers zouden komen, doch de tijd zal zulks wel leren. In Wilp zijn in gevorderde woningen Duitse vrouwen en kinderen gekomen.

29 februari

Deze dinsdag deed de burgemeester van Voorst G.C. v.d. Felz afstand van zijn ambt. Deze stap zal voor hen wel zeer hard zijn geweest. In de gemeente Voorst hebben grootvader, zoon en kleinzoon al burgemeester geweest. Zo gebeuren er elke dag weer andere doch ook al nooit betere dingen.

Dit voorjaar kenmerkt zich door barre droogte. De hele maand April was het koud en guur weer. De 1ste Pinksterdag was het echter prachtig zomerweer (28 Mei), Dag in dag uit vliegen er

1) Lid der N.S.B.

1) De "Hinde" - boerderij aan de Terwoldseweg te Twello

grote formaties Amerikaanse bommenwerpers naar Duitsland om daar hun last uit te gooien. In de Zonnenbergstr. kwam onlangs een grote viermotorige bommenwerper neer. De bemanning stapte er uit en verdween. De Duitsers nemen alle voorzorgsmaatregelen voor een mogelijke invasie. Of die komen zal? Ook wordt er weer een paarden vordering gehouden. Voor Gelderland moet men 650 paarden hebben. De veeprijzen zijn geweldig gezakt sinds de genomen maatregelen en voor circa f 400 á f 500 koopt men thans reeds een goede koe. Echter komt men niet zo heel gemakkelijk aan een dier omdat alles op een aankoop vergunning gaat en er voor een koe al veel liefhebbers zijn. De zwarte handel gaat echter gewoon door. Genever o.a. f 50 f 60 per liter, boter wordt verhandeld tegen f 25 á f 30 per pond, eieren worden al uit huis gehaald voor 85 cent per stuk, tabak (eigenbouw) kost f 40 á f 50 per half pond. De landwacht Nederland begint zich al aardig te gevoelen. Controle op persoonsbewijzen zijn aan de orde van de dag. Echter sneuvels ook nog wel eens zo'n landwachter. Onlangs werd er o.a. te Colmschate een doodgeschoten.

In Brummen werd het distributie bureau des nachts op geraffineerde wijze leeggeplunderd. Dergelijks staaltjes lijken wel op de "gangsters van Chicago". Wilp heeft van de week 's avonds ook bezoek gehad van de landmacht, echter hebben de heren geen successen kunnen boeken. België en Frankrijk worden al geruime tijd zwaar gebombardeerd. Of dat soms voortekenen zijn voor de Invasie? De strijd tegen zgn. onderduikers gaat nog steeds door. Bij voetbalwedstrijden wordt ook nog al eens een razzia gehouden, door de Grüne Polizei en daar vallen nog wel eens slachtoffers, De strijd in Italië gaat nog steeds hevig door en vandaag de 5de Juni zijn de Amerikanen Rome binnengerukt.

31 Hei 1944

's Avonds circa 20.00 uur werd in Gorsel en Twello een trein beschoten door Engelse jachtvliegtuigen. De oogst zal dit jaar te velde geschat worden, dus weer iets nieuws. Of het verbetering zal brengen dient afgewacht te worden. De Duitsers nemen alle mogelijke voorzorgsmaatregelen. Zo worden in Deventer allemaal prikkeldraadversperringen gemaakt en voor deze werkzaamheden worden zo maar mensen van de straat opgepikt, o.a. ook hen die de brug passeren. In Terwolde moesten de boeren grint varen van het "Blokhuys" naar het vliegveld te Teuge. Ook al een mooi baantje in deze tijd van schaarste aan arbeidskrachten.

6 juni

Zo begon in de ochtend uren van de 6de juni 1944 de reeds lang verwachte invasie. In Normandië zijn de Engelsen en Amerikanen geland met een ontzettend bombardement vooraf. De Franse stad Bayeux is reeds gevallen. In Italië gaat de strijd hard en worden de Duitsers fel teruggeslagen. Koning Victor Emanuel is afgestreden ten behoeve van zijn zoon prins Umberto. Na de van van Rome heeft Mussolini een rede gehouden tot de achtergeblevenen om geen medewerking te verlenen aan de indringers. Voorts kondigde hij als steeds nog de eindoverwinning der as-mogendheden aan. Zou het Italiaanse volk dit nog geloven? De 25 Juni viel de grote Franse havenstad Cherbourg op het schiereiland Coterin in geallieerde handen. Wederom zal er dit jaar in Nederland 50.000 H.A. grasland gescheurd 1) moeten worden.

1) scheuren - weiland omploegen t.b.v. akkerbouw

De 20ste Juli werd een moordaanslag gepleegd op Adolf Hitler door enige officieren. De aanslag mislukte. Enige officieren werden zwaar gewond. Himmler 2) is thans bevelhebber van het leger geworden. Zeer scherpe maatregelen zijn genomen voor iedere Duitser welke saboteert of iets anders uitvoert.

25 juni Met ingang van heden zal iedereen 's avonds om 10 uur binnen moeten zijn. Café's enz. zullen om 9 uur gesloten moeten zijn.

De Russen hebben de stad Wilna reeds in hun handen. Om Lemberg wordt thans nog gevochten. Opnieuw gaven de Duitsers 4 steden prijs waaronder Lemberg en Dunaburg. Een bewijs dat de Russen nog steeds oprukken.

Het weer werkt geweldig tegen. Vele regenbuien stagneren de oogstwerkzaamheden ernstig. De 10de Augustus '44 zou reeds gescheurd moeten zijn doch daar zal wel niets van terecht komen. De rogge valt dit jaar in het maaien niet zo erg mee, komt er dunnetjes af.

1 augustus De eerste Aug. '44 zette het weer op en sinds dien is er geen regen meer gevallen zodat de zaadbouw tot heden toe prachtig verliep.

14 augustus Tot vandaag zijn er nog geen knollen gezaaid. De scheurderij is ook niets van terecht gekomen. Dit jaar zal er 15% van het bouwland met koolzaad beteeld moeten worden.

In Duitsland zijn degenen, die de aanslag van 20 Juli '44 op Hitler beraamd hadden, met de strop veroordeeld. In Frankrijk gaan de Duitsers steeds terug. Veel Franse terroristen worden er vernietigd. De Russen naderen de Oost-Pruisische grens meer en meer.

's Avonds 10 uur moet iedereen binnen zijn.

In Frankrijk zijn de Amerikanen een tweede invasie begonnen en wel in Zuid-Frankrijk. De stad Cannes is reeds bezet en wordt Parijs bedreigd.

19 augustus 's Avonds tegen half negen heeft het Wilpse dorp bezoek gehad van de landmacht. Deze "geliefde heren" smaakten het genoeg om een onderduiker, Teunis Palm, werkzaam bij de familie Willemsen op de "Hage" bij café Dieperink te grijpen. Er vielen schoten, aangezien de Wilpenaren over dit gebeurde woest waren. Br werd niet gevochten, aangezien een corps jachtgeweren de heren beschermde, onbegrijpelijk is het, dat deze heren zich nog Hollander durven te noemen. De rundveekeuring is opnieuw verzwaard omdat men z.g. bang is dat er de komende winter te veel vee zal zijn.

2) Himmler: Duits politicus, leider Gestapo en na 1938 ook van de Duitse Politie. In '43 minister van binnenlandse zaken. Organiseerde de uitroeiing van de joden. Pleegde zelfmoord.

Inventarisatie textielwaren

Tijdelijke sluiting der winkels

In verband met de verdere distributie-maatregelen zal een inventarisatie van de in de winkels voorradige hoeveelheden textielgoederen plaats vinden. Hiertoe zal het noodig zijn, dat de winkels, welke textielgoederen verkopen enkele (vermoedelijk vier) dagen sluiten. Dit zal geschieden na de zomer-opruimingsperiode.

DE SCHOENEN-DISTRIBUTIE

Wijzigingen in de geldende bepalingen

Naar wij van bevestigde zijde vernemen, zijn er, wat betreft de distributie van schoenen, eenige wijzigingen gekomen. Geldt tot nu toe, dat men een inkoop moet hebben van ten hoogste 71250 en slechts één paar schoenen, om in het bezit van een nieuw paar te kunnen worden gesteld; thans zijn eenieder, die maar één paar bezit, dat gerepareerd moet worden, nieuwe schoenen kopen; welkwaas op vertoon van een bon, welke niet krijgt de invulling en ondertekening van een desbetreffend formulier.

Bezit men één paar werkschoenen en één paar wandelschoenen, welke gerepareerd moeten worden, dan ook kan men — wijz op vertoon van een bon — een nieuw paar van deze categorie schoenen verkrijgen.

Een bijzondere regeling geldt voor hen, die in litchtingen e.d. werken en schoenen dragen van bijzonder maskel.

Militairen in werkelijken dienst kunnen schoenen kopen op vertoon van hun zakboekje; wat betreft het kopen van kinder- en meisjesschoenen zal de grootst mogelijke soepelheid worden betracht.

Valse berichtgeving dient geweerd

Maakt verband het behuisteren van vriendige radio-uitzendingen

Omtrent de voorschriften betreffende het behuisteren van vriendige radio-uitzendingen ter bestrijding van valse berichtgeving, is, aldus werd ons medegedeeld, op de gebruikelijke persconferentie medegedeeld, tusschen misverstand blijven bestaan.

Teneinde de elke mogelijkheid tot onzekerheid omtrent wat wel en niet toegestaan is, weg te nemen, is in het heden verschenen Verordeningblad voor de bezette Nederlandsche gebieden, de bepaling opgenomen, welke, kort samengevat, luidt, dat voortaan het behuisteren van vriendige radio-uitzendingen geheel verboden is.

Dit betekent dus, dat men voortaan ook in den gezinskring of alleen in de eigen woning, zulke uitzendingen niet meer behuisteren mag.

De kippenstapel wordt tot een derde teruggebracht

Op 15 September a.s. zal de voedervoorziening voor pluimvee ophouden

Export en opslag van geslachtte dieren

Deze dagen is bekend gemaakt, dat tengevolge van de gevoederschaarschte ook de pluimveestapel, welke een groot consument van voedergranen is, sterk zal moeten worden ingetrompen. Het Rijksbureau voor de voedselvoorziening in gerolagstijl deelt thans nog de volgende bijzonderheden hierover mede.

Met het oog op de beschikbare voorraden zal de kippenstapel tot ongeveer 6.000.000 stuks moeten worden gereduceerd. Dit is ongeveer 1/3 gedeelte van de normale grootte. Deze inkrimping zal uiterlijk 15 September a.s. haar beslag moeten hebben gekregen. Daartoe zullen de voedertoewijzingen geleidelijk lager worden.

Als basis hiervoor zal de September-inventarisatie 1939 worden aangenomen, heigene hierop neerkomt, dat per medio September a.s. niet meer voeder zal worden verstrekt dan voor ten hoogste 29 pCl. van het pluimvee, dat bij bedoelde inventarisatie aanwezig was. Voorts zal op 15 September a.s. de voedervoorziening voor kuikens ophouden. De in 1940 geboren jongen dieren moeten worden bijgehouden bij den stapel van volwassen pluimvee. Het ligt dus in de bedoeling de voedertoewijzing te doen per op het bedrijf aanwezig dier tot een maximum aantal. Daarbij zal er streng op worden toegezien, dat niemand meer dan d't maximum aantal dieren houdt. De pluimveehouders zullen binnenkort een opgave ontvangen van het aantal kippen, waar, op 15 September e.k. voeder mogen betrekken.

Iedere pluimveehouder zal zijn stapel dus sterk moeten inkrimpen. Hij beoordeelt zelf, welke dieren hij het beste voor zijn bedrijf kan aanhouden.

Kippen van particulieren

Bij de inkrimping zal er voor worden zorg gedragen, dat een goede kern overblijft, waaruit de stapel later weer kan worden opgebouwd. De mogelijkheid zal worden opgelaten, dat particulieren, die tot nog toe kippen hielden, enkele kippen kunnen aanhouden, om op deze wijze het huisafval tot waarde te kunnen brengen.

Deze inkrimping heeft tot gevolg, dat een groot aantal hoenders ter markt zal komen. Zooveel mogelijk zal er voor worden gezorgd, dat daarvoor een behoorlijke prijs kan worden gemaakt. Een gedeelte zal in koel- en vrieshuizen kunnen worden geplaatst. De opslagcapaciteit is echter beperkt.

Uitvoer van hoenders naar Duitsland

Een groot gedeelte zal naar Duitsland kunnen worden uitgevoerd. De momentane exportprijs is van dien aard, dat daarvoor belangrijke steun

wordt gegeven aan de pogingen om ondanks de abnormale afschalingen den marktprijs op een redelijk niveau te houden. Het is echter niet onmogelijk, dat in Augustus en September de prijzen iets lager zullen worden.

Indien mogelijk zal er voor worden gezorgd, dat na de inkrimping van den pluimveestapel de eierprijs verbeterd, waardoor de nadeelen van de inkrimping voor de direct-betrokkene voor een deel zouden worden opgeheven.

Ook beperking van den eendenstapel

Het bovenstaande had voornamelijk betrekking op den kippenstapel. Ook de eendenstapel zal echter een zeer sterke inkrimping moeten ondergaan. Daarbij zal in het oog worden gehouden, dat de afzet van eendenieren onder de huidige omstandigheden zooveel meer mogelijkheden oplevert dan die van kippenieren.

WIELRIJDERS, DENKT OM VERDUISTERDE LAMPEN!

Politie zal zonder pardon verbaliseren

Met ingang van heden zal de politie zonder pardon optreden tegen wielrijders die hun lampen niet volgens voorschrift verduisterd hebben. Waarschuwingen worden dus niet meer gegeven.

In dit verband wordt er nogmaals aan herinnerd, dat de voorlamp van een rijwiel als volgt verduisterd moet zijn:

Een rechthoekige opening van 3 cm. br. 1/2 c.m. (nieuwe maat), nabij de lamp aangebracht, dat het licht slechts uit de onderste helft wordt doorgelaten.

Het roode achterlichtje moet branden, en van boven afgeschermd zijn.

Goedgekeurde verduisteringsmiddelen

De politie raadt aan slechts die verduisteringsmiddelen te gebruiken, welke goedgekeurd zijn door de keuringscommissie.

Het keuringsmerk bestaat uit een ingeponsten rechthoek van 2 bij 15 m.m., met daarin de letter J.L.B. Onder den rechthoek staat het keuringsnummer.

Prijzenbeschikking

Prijzopdriving zal streng worden gestraft

Zowel verkoper als koper verantwoordelijk

Controle berast bij de politie

**ROOPE WERLD
MAANDAG A.S. STOPGEZET**

Reserveerd voor de rozeberoiding

De rozeberoiding van Maandag A.S. zal de verkoop van roze worden stopgezet. Alle beschikbare roze zal dan uitsluitend worden gebruikt voor de afvoerinstelling, die voor de bereiding van rozebier en rozebier. Ook voor de kunstbakkers en bereiders van rozebier zal geen roze beschikbaar worden gesteld. Naar wij van de zijde der kunstbakkers vernemen, bestaat er een mogelijkheid om met een speciale machine s.g. kunstroom te maken uit melk en boter. Door de Nederlandse Kunstbakkersvereniging zijn echter reeds stappen ondernomen om het verbod ook tot dezen kunstroom uit te breiden, omdat daardoor enkele kunstbakkers boven de anderen bevoorrecht zouden zijn en de bedoeling van het verbod in de eerste plaats den roze voor consumptieboter te reserveeren, ten dele zijn uitwerking zou missen.

Distributie van roggebloem en rogge, tarwe- en boekweitmeel

Van 29 voor het tijdvak van 13 Juli tot en met 9 Augustus

De secretaris-generaal, waarnaemd hoofd van het departement van Landbouw en Vischerij, maakt bekend, dat vandag de distributie van tarwebloem en zelfrijzend bakmeel zal worden uitgebreid met de artikelen tarwemeel, boekweitmeel, roggebloem en rogge-meel. De distributie van deze producten zal geheel gelijk zijn aan die van tarwebloem en zelfrijzend bakmeel.

Aflevering zelfrijzend bakmeel door fabrieken voorloopig stopgezet.

Gedurende het tijdvak van 13 Juli tot en met 9 Augustus 1940 geeft de met „50“ genummerde oon van het algemeen distributieboekje recht op het koopen van 2½ ons tarwebloem of tarwemeel, of boekweitmeel, of roggebloem of rogge-meel of zelfrijzend bakmeel. Opgemerkt wordt, dat alschets thans nog bij de winkeliers en groeniers aanwezig voortraden zelfrijzend bakmeel zullen worden gedistribueerd. Het afleveren van dit artikel door de fabriek is voorloopig stopgezet.

De boterdistributie begonnen

Een half pond boter, margarine of vet per week

Room slechts verkrijgbaar op doktersattest

Op 29 Juli een definitieve distributie-regeling

De secretaris-generaal, waarnaemd hoofd van het departement van Landbouw en Vischerij, maakt bekend, dat het noodzakelijk is gebleken over te gaan tot de distributie van margarine, spijvetten, spijoliën en boter, met uitsondering van schape- en geitenboter. Voorsagnaand aan de definitieve regeling zal van heden tot en met 28 Juli a.s. een voorloopige distributie plaats vinden. Gedurende deze twee weken zullen de met „67“ en „68“ genummerde bonnen van het algemeen

distributieboekje elk recht geven op het koopen van 250 gram boter of margarine of vet, naar keuze van den koper. Het koopen van spijoliën voor consumptiedoelinden zal gedurende deze twee weken verboden zijn. Bovendien zal met ingang van heden geen room, op welke wijze ook vervaardigd en voor welke doeleinden ook bestemd, mogen worden betrokken, ténzij op dokters attest, waarvoor nog een andere regeling zal volgen.

Bij de definitieve distributieregeling welke blijkens het bovenstaande op 29 Juli a.s. in werking treedt, zullen — evenals zulks reeds bij de brood-distributie geschiedt — zij, die zwaren en zeer zwaren lichameelijken arbeid verrichten, voor extra ransoenen in aanmerking komen.

Aflevering van brandstoffen

De regeling tot 1 October.

Naar aanleiding van mededeelingen in sommige dagbladen inzake de aflevering van brandstoffen wordt van bevoegde zijde medegedeeld, dat onder de nieuwe regeling, voorzover de beschikbare hoeveelheden dit zullen toelaten, tot 1 October a.s. niet meer dan een vijfde van de hoeveelheid kolen, die men in het afgelopen stoekjaar heeft verbruikt, zal mogen worden verkocht of afgeleverd. Omtrent de regeling, welke eventueel na 1 October van kracht zal zijn, is thans nog niets met zekerheid te zeggen.

Inblikken van vleesch verboden

Tot 1 Januari 1941.

Het Verordeningenblad bevat een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Vischerij, waarbij het van Zaterdag 1. tot 1 Januari 1941 verboden is paardenvleesch, rund- en kalfsvleesch, schapenvleesch en varkensvleesch in blik te conserveren. Verder is het verboden, deze producten in blik te verhandelen, te doen verhandelen, te vervoerden, te doen vervoerden, of te leveren of te doen afleveren. Deze verbodsbepalingen gelden niet, indien hiervan onthefing is verleend door de Nederlandsche Veehouderijcentrale.

N.S.B.-ers in Indië in vrijheid gesteld.

De persdienst van de N.S.B. meldt: Van betrouwbare zijde wordt medegedeeld, dat de leden der N.S.B. in Ned-Indië op Maandag 1 Juli j.l. uit de interneringskampen zijn ontlasten. Aan de op niets gebaseerde discriminatie van deze groep der kleine Nederlandsche samenleving in Indië is hiermede dus een einde gemaakt. Verwacht mag worden, dat hun in het particuliere leven ook verder geen moeilijkheden in den weg zullen worden gelegd.

KIST AAN ENGELSCH VALSCHERM DAALDE TE AMSTERDAM

Procureur-generaal verzoekt opsporing

Vijftiend gulden uitgelooft

De procureur-generaal bij het gerechtshof te Amsterdam, fungerend directeur van politie, en de hoofdcommissaris van politie hebben op verzoek, ontvangen van den Weermachtsbevelhebber in Nederland, een bekendmaking in de stad doen aanplakken van den volgende inhoud: Medeburgers! Op den 9en Juli 1940 is in de vroege morgenuren in Amsterdam in het plantsoen tegenover het perceel Wielingenstraat 26 een Engelsch valscherms met een lijkere kist, groot 40 x 20 x 20 c.m., omhooggekomen. De wacht van den luchtbeschermingsdienst heeft volgens voorschriften het voorval aan zijn blokhoofd gemeld, doch heeft nagelaten, de kist in de eerste plaats in veiligheid te brengen. Deze is vervoerd.

Deze kist met inhoud moet onmiddellijk opgespoord worden.

Helpt allen mede! Wij allen hebben er het grootste belang bij, dat de Engelsche luchtaanvalen op ons land eindelijk ophouden. Deze worden alleen daardoor mogelijk gemaakt, omdat Engeland handlangers in ons land heeft.

Maakt dezen menschen, die ons allen de zwaarste schade berokkenen en in wier bezit de onderhavige kist gekomen zal zijn, het werk onmogelijk. Voor de terugbezorging van de kist met inhoud wordt een belooning van f 5000 uitgelooft.

De Procureur-Generaal voornoemd,
VAN THIEL,
De Hoofdcommissaris voornoemd,
VERSTEGE.

Parijs is reeds gevallen. Be Amerikanen rukken in een geweldig tempo op. Volgens Engelse berichten is Amiens reeds in Amerikaanse handen. Verder wordt er gevochten om de stad Lyon in Z. Frankrijk. Koning Michael van Roemenië heeft de strijd tegen Rusland gestaakt. De bekende Roemeense generaal Antonescu 1) is door hen afgezet.

De Duitse führer gaat begrijpelijkerwijze nog al te keer tegen dit verraad, zoals ze zich uitdrukken. De strijd in Frankrijk gaat zeer hard en de Duitsers trekken nog steeds terug. De stad Verdun aan de Maas is reeds gevallen. Ook de stad Amiens is gevallen.

- 1 september In Deventer kregen de mensen aan de Brinkgraverweg bevel hun huizen te ontruimen, voor herberging van Duitsers. Vandaag zijn reeds verschillende huizen betreden. Naar men zegt allemaal Duitse troepenonderdelen uit Frankrijk. De loondorers durven niet best meer te dorsen, omdat reeds verscheidene dorsmachines in brand zijn gestoken.
- 4 september Vandaag passeerden de geallieerde troepen de Nederlandse grens en zijn ze dus in een geweldig tempo opgerukt. 's Avonds om half tien moesten we allemaal binnen wezen.
- 5 september Er kwamen over de Rijksweg veel Duitse auto's, allemaal terugtrekkende troepen. Naar het zich laat aanzien bieden de Duitsers weinig tegenstand. Verschillende berichten deden vandaag de ronde, maar afwachten wat er van waar zal blijken te zijn. Prins Bernhard zou zich aan het hoofd geplaatst hebben van een zgn. ondergrondse organisatie. De luidjes die daar bij zijn, zouden te herkennen zijn aan een oranje band om de arm.
Vanmiddag omstreeks 13.00 uur vlogen boven Wilp verscheidene Engelse jagers. Plotseling door er een naar beneden en begon hevig te schieten. Het huis van de heer Brinkman in de Molenallee werd doorzeefd van kogels. Een kogel trof Aaltje Brinkman, de dochter des huizes, in de rugstreek, tengevolge waarvan ze hedenmiddag is overleden in het ziekenhuis te Deventer. Een zeer treurig geval en diep tragisch voor de familie Brinkman.
- 7 september Deze donderdag kregen wij inkwartiering van Duitser 1). Op de deel kwam een wapen te staan. Verder voor de zaadbergen ook en in de varkensweide stonden er ook verscheidene. Allemaal kapotte auto's, welke gerepareerd moesten worden. Ze waren uit Frankrijk gekomen. Voorhet grootste gedeelte allemaal S.S. soldaten. Een was er bij welke een gewoon Wehnnacht soldaat was. Deze was de oorlog al dik zat. Hij kwam uit Mainz am Rhein. Hij had de invasie in Normandië meegemaakt en vertelde ons van de verschrikkelijke tonelen, die zich daar afgespeeld hadden. Vele boerderijen met de grond gelijk, het melkvee in geen drie weken gemolken enz. enz. Moge ons land voor een dergelijke ramp gespaard blijven.
- 1) Antonescu - Roemeens maarschalk, vestigde in 1940 absolute dictatuur en koos de zijde van de as-mogendheden, terechtgesteld in 1946.
- 1) Deze bleven hier tot een week voor de bevrijding.

10 september

In de nacht van 9 op 10 September viel op het Emmaplein in Deventer een bom. Veel ruiten kapot, doch gelukkig geen persoonlijke ongelukken. In deze week woede er een hevige storm, waardoor circa 85 kisten Goudreinetten van de bomen waaiden.

Finland heeft de strijd tegen Rusland gestaakt en de Duitse troepen moeten voor 15 Spt. a.s. dit land verlaten hebben. In Hongarije en Bulgarije heerst een grote politieke spanning.

Ondertussen is in ons land de uitzonderingstoestand afgekondigd, waardoor iedereen om 8 uur 's avonds van de straat moet zijn. Maastricht en Eisden in Limburg zijn in geallieerde handen gevallen en reeds wappert daar de Ned. driekleur. Het begin van de vrijheid van Nederland is er dus. Langs de Wilpse dijk heeft men overal om de 10 m. gaten gemaakt, waarin men bij luchtgevaar kan schuilen.

De Amerikanen zijn volgens de berichten door de Siegfriedlinie heen gebroken. De stad Aken zou reeds in hun bezit zijn. Zondagmiddag de 17de Sept. landen bij Arnhem luchtlandingstroepen. In Arnhem ontstonden gevechten. In de nacht van 19 op 20 Sept. werd de stad door Duitse artillerie beschoten. De binnenstad moet volgens berichten eer ruïne zijn.

19 september 1944

De gemeente Voorst beleeft ook woelige dagen. Wij hebben een N.S.B. burgemeester gekregen, de hr. Hesselink uit Twello, Het gemeente personeel is intussen spoorloos verdwenen. Vandaag kregen wij aanzegging, alsdat wij op eerste aanzegging gereed moesten staan voor evacuatie met de platte wagen. Waar moet dat alles heen? Donkere wolken komen boven ons hoofd. Zou ons land dan toch nog een groot slagveld worden? Meer en meer begint het er op te lijken. Vele N.S.B.ers gaan er reeds tussen uit. De jongeren onder hen zijn gestoken in uniform der Duitse wehrmacht. Ons land is nu strijdtoneel geworden. Dagelijks kunnen wij de kanonnen horen bulderen. De strijd gaat bij Nijmegen en wel zeer hard. Ook bij Eindhoven en Veghel wordt er nogal gevochten. De stad Arnhem moest ontruimd worden en de burgerij moest ook weg. Zo hebben wij de burgers ook door Wilp zien trekken. Een treurig schouwspel.

29 september

De Duitsers hebben wij nog steeds in kwartier. Aan de Rijksweg staan dag en nacht twee posten. Heden morgen tegen 5 uur werd er geschoten op de posten. Het zouden terroristen 1) zijn geweest. Het gemeente personeel van Voorst is intussen weer op komen dagen. Dinsdagmiddag 26 Sept. werden in de gemeente Voorst 35 gijzelaars opgepikt. Uit Wilp o.m. Ds. Hoek, C.A. Pasman, Hein Pasman, D. v. Amerongen, mevr. Lugtmeyer, mevr. Boll enz. Er werd door de Duitse S.S. een termijn gesteld en wel; het gemeente personeel moest om 12 uur Woensdagmiddag 27 Sept. '44 aanwezig zijn, anders werden er 5 gijzelaars doodgeschoten. Gelukkig kwamen de heren allen opdagen es werden alle gijzelaars in vrijheid gesteld. Op de Huttendijk in Voorst werd gistermiddag een paard en wagen beschoten waarbij het paard en een jonge man om het leven kwamen.

1) Terroristen - zo noemden de Duitsers de verzetstrijders.

-
- Alle personen tussen 18 en 50 jaar moeten werken voor de organisatie TOD 1), welke overal verdedigingswerken maakt, o.m. overal langs de IJssel.
- 3 oktober 1944 E. Rensink en ik moesten werken in Epse aan de IJssel voor de organisatie "TOD". Langs de gehele IJssel werden loopgraven gemaakt met prikkeldraadversperringen. Oom Klein Nulend v.d. Kippe zit reeds vanaf de 24 ste Sept. vast als gijzelaar in Zutfen. Hij zit vast voor in Gorsel gepleegde sabotage; o.a. het gemeente personeel hetwelk nog steeds weg is. Reeds 7 mensen zijn in Gorsel gefussilleerd. Dagelijks gaat de oorlog met onverminderde hevigheid door. De spoorlijnen worden geregeld gebombardeerd. Bij Wageningen hebben de Engelsen een bruggehoofd gevormd. In Deventer is o.a. de fabriek van Holtkamp door brandbommen totaal uitgebrand.
- 10 oktober De Betuwe met name Elst, Huissen, Elden enz. zijn zwaar getroffen door het oorlogsgeweld. T. Willemsen kwam hedenavond de 10de Oct. bij ons om te vertellen, dat de hele familie uit Huissen naar Barneveld was vertrokken. De 2de Oct. '44 was Huissen zwaar gebombardeerd. Hun huis was ook reeds getroffen door twee treffers. Vreselijke tonelen hadden zich afgespeeld in Huissen. Thans zou het front zich naar Opheusden hebben verplaatst.
- 13 oktober Des middags tegen twaalf uur stortte een brandend vliegtuig neer op het land van Venink (schoenmakers-hoeve), het was een Duits gevechtsvliegtuig. Een negende gedeelte van Nederland is thans in geallieerde handen. In Duitsland woedt thans de slag om de stad Aken.
- 14 oktober 's Middags om half vier werden bommen geworpen op de fabriek van Reesink in Zutfen. Zutfen heeft het er lelijk van langs gehad tijdens het bombardement van 14 Oct. De z.g. "Bolaize" in Zutfen is totaal uitgebrand en vernield. Het bekende hotel "de Vries" is totaal vernield. Reeds 53 mensenlevens zijn bij deze ramp te betreuren.
- 19 oktober 's Morgens om ongeveer 8 uur werden bommen afgeworpen op Twello o.a. kwamen voltreffers op de exportslachterij van Zendijk te Twello, 5 mensen kwamen om het leven. En zo gaat de oorlog over ons land maar voort. In Zeeuws-Vlaanderen wordt hevig gevochten. Het eiland Walcheren zou grotendeels onder water staan. Het gaat hier om het bezit van de Schelde en de haven van Antwerpen. Tussen de IJssel en de winterdijk worden alle heggen en bomen, o.a. peppels en wilgen afgehakt. De Duitsers nemen alle voorzorgsmaatregelen. Fietsen vorderingen zijn aan de orde van de dag. Hier en daar legt men ook maar doodgewoon beslag op een wagen en paard. Men is nergens geen baas meer over. De Duitsers doen maar wat ze willen. In Gorssel hebben ze een boerderij in brand gestoken om dat zich daar onderduikers bevonden.
- Dagelijks hoort men verhalen uit het oorlogsgebied. Velen van hen hebben bijna niets meer. Ven alles af. Ze moeten hun huizen maar verlaten en maar afwachten wat er van over blijft. Geplunderd door de Duitsers of de Hollanders. Het voedingsprobleem wordt ook precair voor ons vaderland, vooral in het Westen van ons land. Er loopt geen spoortrein meer. Dus geen aanvoer meer van vele levensmiddelen.
-

"kronijck,,

20

20 oktober 1944

Vandaag moet ik met paard en wagen in Twello vluchtelingen vervoeren. En zo gaat het elke dag maar door. Te veel om alles op papier te zetten. Zo heb ik dan ook met paard en wagen geholpen vluchtelingen vervoeren van Twello naar Brummen. Een geweldige lange stoet van wagens getooid met witte vlaggen. Deze mensen kwamen uit Gennep Limburg en waren van daar uit eerst 3 dagen in Duitsland geweest. Het waren allerlei mensen, vrouwen, kinderen, grijsaards enz. Een zeer aandoenlijk schouwspel. De verhalen welke sommige hunner vertelden waren verschrikkelijk. Be-roofd van alles, van huis en haard verdreven, gelijk een dier, is dat dan oorlog? De wereld is bezeten en recht bestaat er in 't geheel niet meer.

Zutfen met reeds 66 doden, ook al een en al treurig en nog eens treurig. De Duitsers gaan nog maar steeds door met wagens en paarden te nemen, zo o.a. hier in de buurt bij Oldenboom en Venink van het "Holt". Hoe lang zouden wij nog verschoond blijven? De organisatie "TOD" gaat nog maar steeds door met hout-kappen. De burgerij kan het hout ophalen. Waar blijft nu het eigendomsrecht? Het eiland Walcheren in Zeeland, een zeer vruchtbaar land, is totaal met zeewater overstroomd, door het bombardement van de zeedijken door de Engelse luchtmacht. De binnenstad van Middelburg is nog vrij van water. De inwoners zijn allen op een hoop gedreven. Een geweldige nood heerst daar en niet te beschrijven ellende wordt geleden. De grote strijd gaat nog steeds om de haven van Antwerpen. De stad Breskens tegenover Vlissingen verandert nog wel eens van eigenaar. In Brabant wordt in de straten van 's-Hertogenbosch gevochten. De provincie Brabant krijgt door de oorlog ook vreselijke slagen te incasseren. Hoe lang blijven wij nog verschoond? Deze vraag zal in de naaste toekomst wel met het een en ander beantwoord worden. De spoorwegen staken nog regelmatig. Er wacht ons een vreselijke winter. Laten wij echter blijven vertrouwen en denken aan de regelen van het vers:

Is de nood zo hoog gerezen, dat ge nergens uitkomst ziet,
God, mijn God zal U behoeden. Hij verlaat U niet.

28 oktober

Deventer werd vandaag getroffen door een bombardement, waarbij een 30 personen om het leven kwamen, die de 31ste Oct. '44 ter aarde werden besteld. Het houthakken gaat nog maar geregeld door. De "Pol" krijgt het ook hard te verduren. Alles wordt kaal gemaakt. Het station in Twello ligt tengevolge van een bomaanval ook grotendeels in puin. Van de "Export" te Twello (van Zendijk) ligt ook een gedeelte in puin. Daar zijn 4 arbeiders om bet leven gekomen.

De stad Zutfen biedt een treurige aanblik. Veel ligt in puin. Hoe moet alles nog weer ten goede komen? Een zeer moeilijk probleem. Walcheren is in Engelse handen gevallen. Het land-goed "de Pol" is grotendeels aan de vlakte geslagen. Alle boeren uit de Wilpse klei en ik ook moeten nu stammen vervoeren naar Zutfen. Het wordt hoe langer hoe beroerder.

18 november 1944

Zaterdag de 18de November heb ik de familie den Hartog uit Opheusden opgehaald uit de Steeg. Zij waren daar ingekwartierd bij boer Smit aan de Middachter allee. Wanneer men de verhalen hoort over de oorlogshandelingen in Opheusden en over de bevrijding der "Toomy's" dan huivert men weleens» Zij waren 10

1) TOD - technische opbouw dienst.

dagen Engels geweest. Oom Evert en tante Geeltje zouden vermoedelijk in handen der Engelsen zijn in Brabant. Ook hun boerderij was afgebrand.

2 december

De 2de December 1944 zal een zwarte bladzijde blijven in de geschiedenis van ons dorp Wilp. Des avonds om ongeveer kwart voor elf vielen in de Molen Allee een drietal bommen van tamelijk zwaar kaliber, t.w. 2 nabij het huis van Hertgers, assistent aan de boterfabriek en een voltreffer in het postkantoor, bewoond door de familie Roelofs. Onmiddellijk na de bominslag togen leden van de luchtbeschermingsdienst en vele anderen aan de arbeid. Het postkantoor was herschapen in een grote puinhoop. Na moeizame arbeid gelukte het de slachtoffers onder het puin vandaan te krijgen. Het waren de oude Roelofs en zijn vrouw, tevens zijn dochter en schoonzoon, die het er tot heden toe levend afbrachten. Echter wel zwaar gewond.

De linkerzijde van het huis zou echter een treurige vondst te zien geven. Wij vonden daar de kantoorhouder Hendrik Roelofs en zijn vrouw, benevens zijn 3 kinderen, t.w. 2 meisjes en een jongetje, alle vijf reeds bezweken. Zeer droevig dus. De luchtbeschermingsdienst uit Deventer was inmiddels ook reeds ter hulp gekomen en deed voortreffelijk werk. Een bewijs dus dat een goed georganiseerde luchtbeschermingsdienst voortreffelijk werk verrichten kan.

5 december

Zondag zijn we allen aan het werk gegaan om de zwaar beschadigde huizen zo goed en zo kwaad het ging te helpen herstellen. Vooral was er veel schade aan de pannen en glas. De huizen bewoond door Brinkman, Hertgers, Juffr. Woudsma, Dr. de Jond, Maatman en zuster Zijlstra hadden het meest geleden. Alles werd gedaan om de nood zoveel mogelijk te lenigen. Echter waren er ook nog wel enigen, die ook wel eens een handje uit de mouw hadden kunnen steken. Mogen deze mensen nog tot andere gedachten komen in deze zeer zware tijd voor ons volk, waar meer dan ooit geldt: Helpt elkander door de moeilijkheden heen.

Een ramp heeft ons land getroffen in deze oorlogstijd. De Betuwe al reeds zwaar getroffen door het oorlogsgeweld, staat thans grotendeels onder water. De hoge waterstand van de Rijn heeft de Duitsers er toe gebracht om, teneinde de Engelsen het moeilijk te maken in hun stellingen, de dijken bij Arnhem en Opheusden door te steken. Een geweldige opp. van de Betuwe staat thans onder water.

In Griekenland is na de bevrijding de burgeroorlog uitgebroken. Laten wij hopen dat ons land voor een dergelijke ramp gespaard moge blijven, omdat het leed nu reeds zo zwaar is geweest. De voedselvoorziening loopt in het Westen van ons land hopeloos vast en de honger sluipt zo zienderogen naar binnen.

Ook zelfs de Wehrmacht, welke o.m. op het "Schol" zit, gaat al de boer op om voedsel zoals aardappelen, melk, etc. Het spreekwoord "Honger is een scherp zwaard", bevat veel waarheid. Ik moet nog geregeld veel rijden voor org. "TOD". Het landgoed de "Pol" is gauw helemaal kaal geworden. Bomen, dun of dik, alles gaat maar aan de grond.

"kronijck,,

22

14 december 1944 De 14de en 15de December '44 hebben wij gedorst. Was het verleden jaar al een geweldig geloop om tarwe en rogge, dit jaar was het gewoonweg bar. Zelfs kwamen **er** velen uit A'dam, den Haag, Utrecht enz. Dit tekent doch de grote nood op voedsel. Ons volk gaat de hongersnood in.

15 december Vandaag werd Deventer opnieuw slachtoffer van een bomaanval der "Tommy's". Zeer hoog vlogen ze en wierpen bommen af, bedoeld op de bruggen. Weer was het radicaal mis en vele huizen werden in puin herschepen, zoals de nieuwe markt. Tot heden zouden er reeds een 23 tal doden zijn. Dagelijks vliegt de V l l) hier over het huis. Verscheidene van deze apparaten vallen ontijdig naar beneden.

De Duitsers zijn een offensief begonnen in het Westen en rukken de Ardennen reeds in. Een geweldige prestatie of zou het een opflakking zijn voor de dood? Of een Kerstverrassing voor 1944. De toekomst zal zulks wel leren.

24 december Zo is dan weder aangebroken de Kerstavond, Gelukkig zijn we in de familie allen nog bij elkaar gebleven. Maar van oom Evert en tante Geeltje uit Opheusden weten we nog niets. Dit alles moet ons tot dankbaarheid stemmen. Vreselijke dingen hebben zich afgespeeld en nog dagelijks. In hoevele gezinnen heerst geen koude vanwege de brandstoffenschaarste en honger, vanwege de voedseltoestand. Vooral vanuit het Westen bereiken ons dagelijks berichten van geweldige nood, En nu schijnt er nog winter bij te komen. Zouden de oorlogvoerenden in deze Kerstnacht de strijd even staken om de geboorte van Christus te herdenken? Laat ons vertrouwen, dat volgend jaar, dus 1945, het vredesjaar moge worden. Moge uit Deze ellende het goede voor ons volk geboren worden, n.l. eensgezindheid en Godsvertrouwen.

11 januari 1945 1945 Is reeds elf dagen oud en de toestand wordt steeds erger en benauwder.

In Griekenland woedt nog steeds de binnenlandse oorlog tussen de z.g. Eam en Elas troepen of een strijd tussen linkse en rechtse partijen. Stalin strijdt nog steeds verder in Hongarije. Met de wisseling des jaars hebben als gebruikelijk weer de politieke kopstukken hun stem laten horen. Adolf Hitler heeft ook gesproken. Verder o.m. ook Gerbrandy l) enz. In Februari zal weer een conferentie plaats vinden tussen Stalin, Churchill en Roosevelt. Wat zullen deze drie heren weer uitbroeden? Aan het Westelijk front duurt de hevige strijd nog steeds voort. Dan weer zijn de Duitsers in de aanval dan weer de Engelsen. De hongersnood in het Westen van het land neemt steeds meer ernstige vormen aan. Zo is het broodrantsoen daan thans 1000 g. in de week per persoon. Dagelijks krijgt men mensen uit het Westen om enig voedsel te bekomen. Men hoort van barre zwarte prijzen van rogge en tarwe resp. f 700 en f 900 per HL, in Rotterdam. Het voedsel heeft dus wel waarde gekregen. Echter ook de gewone dagelijkse artikelen zijn bar duur. Een pak lucifers bijv. betaalt men f 6 á f 7 voor. Men kan niets meer kopen alleen ruilen.

Een paar dagen hoort men de V l al niet meer. Een hele geruststelling, want er zijn al verscheidene naar beneden gekomen, zo op de Wilpse klei. In Voorst ie er een op een huis gekomen, er zijn drie mensen verongelukt, een vrouw en twee kinderen. De winter houdt maar aan en maakt de armoede nog groter. Al vele mensen zijn van de kou en honger bezweken.

Sedert geruime tijd zijn de Russen met een geweldig offensief begonnen. De Duitsers spreken van een massale aanval der Kussen van een 125 divisies. Reeds vinden gevechten plaats bij Breslau in Silezië; dus reeds over de Duitse oostgrens. Zou hier de beslissing vallen? Van het Westfront worden niet zulke sensationele dingen gehoord.

24 januari

Het aantal diefstallen hier in Wilp en omgeving neemt gaande weg ernstiger vormen aan. Bij ons werden in de nacht van 24 op 25 Januari '45 twee vaarskalveren gestolen, benevens een hoeveelheid tabak 2). In de buurt is al veel gestolen aan kippen, varkens en rundvee. Vele diefstallen worden gepleegd door Duitsers of door Hollanders gekleed in Duitse uniformen. De moraliteit der mensen gaat met deze oorlog met de dan achteruit.

Be diefstallen beperken zich niet alleen tot runderen. Vorige week werden onder Voorst 4 paarden des avonds uit de stallen gestolen, o.a. een bij H. Dieperink op het dorp. Deze diefstal moet 'e avonds gepleegd zijn. Ook werd bij D. een kar met tuig meegenomen.

5 februari 1945

Opnieuw moet ik weer treurige oorlogshandelingen vermelden. Den 5de Febr. M5 des ochtends om circa 10 uur, werd een tot dusver ongekend zware bommenaanval uitgevoerd op Deventer, bedoeld op de bruggen, die weer niet geraakt werden. Wel echter de stadswijken en de Hoven werden zeer zwaar getroffen. Een bommenwerper werd afgeschoten en kwam terecht bij de Buiten Sociëteit. De uitwerking was daar vreselijk. Een blok huizen werd met de grond gelijk gemaakt. In een woord een en al vreselijk zo'n vernietigende uitwerking. Tot heden toe werden 34 lijken geborgen en zijn er nog 15 vermisten. In Halle is een V l op een boerderij gekomen, waarbij 8 personen om het leven kwamen. Er heerst een levendige handel in paarden en zeer geweldige prijzen. Veulens worden verhandeld voor 2000 tot 4000 gld. Wij verkochten een merrieveulen voor f 2750. Voor een 6 jarige merrie werd ons f 10.000 geboden. Vandaag kregen wij een koe melk die 24 dagen over tijd had gedragen, hetgeen wel een bijzonderheid genoemd mag worden.

18 maart

In de week van 11 op 18 maart kregen wij wederom inkratiering van de Duitse Wehrmacht, thans wehrmacht soldaten en wel 6 stuks benevens 12paarden, welke in de schuur werden geplaatst. Het waren vnl. zware Belgische paarden.

De oorlog duurt nog steeds voort. In het Oosten wordt reeds om Breslau gevochten. In het Westen hebben de Amerikanen een brughoofd over de Rijn gevormd, zodat daar een verbeterde strijd om het Roergebied verwacht kan worden.

Ook in onze omgeving gebeuren dagelijks vliegeraanvallen. Zo o.a. op Zondagmiddag 18 Mrt. '45 tegen 6 uur, werden bommen geworpen op Gorssel. Zo werd ook de "Dijkhof" bewoond door baron v.d. Felz te Twello door bommen getroffen. Men zei dat daarin Grüe Polizei zat. Elke dag hebben wij tegenwoordig trekkers op bezoek op zoek naar voedsel. Vorige week brak er één een pols, omdat die van de zolder viel. In Deventer viel een V 2 1) waarbij een tiental personen om het leven kwamen. De O.T. 2) werkzaamheden duren nog naar steeds voort, de boeren moeten maar geregeld rijden, hetgeen een gevaarlijk baantje betekent. De voorjaarswerkzaamheden hebben er bij de boeren wel onder te lijden, maar ja, daar wordt geen rekening mee gehouden. Den Haag is vreselijk gebombardeerd, er zoude meer dan 2000 doden zijn te betreuren.

31 maart 1945

De 31ste Mrt 1945 vertrokken de Duitsers weer uit Wilp. Deze heren hebben in hun kort verblijf nogal beroering onder de Wilpenaren te weeg gebracht. Zo werden bijv. op zekere dag veel fietsen genomen, ook een van ons. Verder gingen de heren er op uit om paarden te vorderen, zo o.a. van Venink op "Schoenmakers hoeve" 2 beste premie merries. Op Carpions 1) hadden de heren het ook al begrepen. Wij werden er ook een kwijt. Platte wagens met gummi banden was ook voor hen een prooi. Zo werd G. v. Dragt een beste zware wagen afhandig gemaakt, waarvoor hij slechts de luttele prijs ontving van f 450. Ja, een treurige dievenbende. Men zou er nog veel meer van kunnen memoreren. De Ned. Herv. kerk had een schrijfmachine in bruikleen "op erewoord terug te geven" aan hen afgestaan. De "heren" namen het voorwerp maar mee om zodoende maar eens weer te bewijzen dat erewoord voor hen eenvoudig Scheisze betekent. De geruchten doen de ronde, dat de Engelsen, bij Dinxperlo over de Ned. grens zouden zijn getrokken. Of het op waarheid berust, dat zal de naaste toekomst ons wel bewijzen.

1 april 1945

De maand Maart van dit voorjaar was over het geheel genomen prachtig. De weidens staan er mooi voor en het koolzaad groeit prachtig. Jammer dat de gewassen niet geholpen kunnen worden met stikstof. De IJsselbruggen in Deventer en Zutfen zijn al geruime tijd afgesloten voor het publiek. De oorlog is thans zeer dicht nabij gekomen. Aan de overkant van de IJssel in Gorssel, Almen en Epse wordt hevig gevochten. Hoe ver de Amerikanen 2) zijn is niet te zeggen. Zutfen brandde geweldig. Steenderen en Bronkhorst zouden bevrijd zijn. Wilp heeft ook reeds van deze oorlogshandelingen te lijden gehad en vooral de Wilpse klei.

1) Gerbrandy - Leidde de Ned. regering in W.O. II

2) Tabak - eigen verbouw, anders was er niet.

1) V 1 - afkorting van het Duitse Vergeltungswaffe, vliegende bom met straalmotor, grote actieradius, V 2 voorloper van de raketten.

2) O.T. - oorlogs transport

1) Carpion - verbastering van het franse woord camion, boerenwagen voor kleine vrachtjes.

2) Amerikanen - door de geringe informatie tijdens de oorlog werden Amerikanen, Engelsen en Canadezen nog al eens door elkaar gehaspeld.

-
- 6 april Vrijdagmiddag de 6de April «45 werd de boerderij van G.W. Beker "de Weerd" in brand geschoten, waarbij al het rundvee in de vlammen omkwam.
- 7 april Vandaag de 7de April werden de boerderijen van J. en T. Hassink, d. Riefel en van Aalpoel door de tommy's in brand geworpen door raketbommen, terwijl bij Wijnbergen op de klei al zijn vee op stal werd doodgeschoten. Het huis bleef gespaard. Wat zal ons verder nog boven het hoofd hangen? Niemand die het zeggen kan. De spoorbrug in Deventer is totaal kapot, door de Duitsers in de lucht laten vliegen, hetgeen een hevige explosie was. De brug zou van het begin tot het einde kapot zijn. Het artillerievuur is van weerszijden niet van de lucht en soms hevig.
- 9 april Vandaag heeft de oorlog In Wilp opnieuw een slachtoffer gekost. Er kwamen een drietal granaten in het dorp terecht, met het noodlottige gevolg dat A. Jansen achter zijn huis gedood werd. Gisteren de 8ste April '45 was ik bij Oldenboom en stond 's avonds om circa 9 uur met nog een viertal personen voor het huis te kijken naar een brand.
- Plotseling werden we aangeropen door een Duits onderofficier, die ons vertelde dat het 8 uur geweest was en ons onder bedreiging van zijn pistool meenam naar de Stenenkamer, waar zij in zijn "logement" zouden moeten overnachten. Dit aanbod werd door ons echter maar niet voetstoots aangenomen. Weer een prachtig staaltje van pesterij van de heren Duitsers, die het ons nog danig lastig kunnen maken. Ook gaan de heren er op uit om van allerlei te stelen, vooral nu ook rundvee. Zo raakte Slijkhuis van de "Zandweide" in een nacht 4 koeien kwijt. Ja, het wordt wel een fraaie boel.
- 10 april 1945 10 April '45 begon de strijd om Deventer. Al spoedig woedde er een geweldige brand. Ook vloog de nieuwe brug in de lucht. De brug waarvoor Deventer zo lang had gestreden en na lange jaren van voorbereiding, eindelijk tot stand gekomen, een prachtig bouwwerk, in een enkele minuut herschapen in een ruïne in de IJssel, ja, dat is nou eenmaal oorlog. Hevig ging vandaag het artillerievuur van weerszijden te keer. De Engelse jagers, door de Duitsers 'Jabo's" genoemd, bestoken dagelijks verschillende doelen, vooral met raketbommen. Vandaag kwamen de Duitsers ons paard, premie merrie vorderen.
- 11 april 11 April '45 werd een rumoerige middag. Van half vier tot half vijf woedde er een hevig artillerievuur boven Wilp, Vooral nevel granaten waren er vele. Spoedig hing er een dikke nevel boven de Wilpse klei. De "Tommy's" zijn de IJssel overgestoken, vermoedelijk bij Gerritsen van de "Kribbe". Al spoedig woedden er enige branden, waarvan, ik niet vast kon stellen waar het was. Wat er hedenmiddag op het Wilpse dorp geschied is, is ook nog niets van bekend. Hedenmiddag tegen half twee vlogen 2 "Jabo's" boven Wilp en wierpen raketbommen en mitrailleurvuur boven de nieuwe "Barchel". Het huis werd zwaar beschadigd, doch wonder boven wonder waren er geen doden te betreuren, temeer nog, omdat alle personen zich nog in huis bevonden. Wij hebben ons gehuisvest in de kelder met de familie de Hartog en de familie Wullink. Het vee hebben we allemaal in de weide gedaan, uit voorzorgsmaatregel voor eventuele brand.
-

12 april

In Wilp wordt reeds gevochten. Op de "Blaasbalg" en ongeveer bij Rensink verbranden vanmorgen twee tanks, waarbij vele granaten tot ontploffing kwamen. Achter uit de boomgaard kwam ook een Duitse tank, die overal doorheen barstte. Volgens laatste berichten zijn afgebrand de boerderijen van Frederiks (IJperenberg) en van Beker (huize Wilp). Tegen tien uur begon de grote Engelse tankaanval. De tanks kwamen achter de dijk vandaan en legden een geweldig spervuur. Het huis werd doorzeefd met granaten, vooral aan de andere zijde (dijkkant). Tegen half elf kwamen er 6 Engelsen de kelder inspecteren. Tegen elf uur werd het weer rustig. Onze kelder stond het tot heden toe prachtig uit en Gode zij dank brachten wij het er allen tot heden toe levend af. Het vee zijn er velen van dood, maar enfin, dat zal ook wel weer goed komen. Toen we tegen twaalf uur over de dijk keken en eens om het huis heen, bood alles ons een troosteloze aanblik.

Het prachtige lenteweer en de groenende appel- en perebomen, dit alles was wreed verstoord door het oorlogsgeweld. Nooit van mijn leven zal ik het uurtje van hedenmorgen vergeten. Ieder ogenblik dachten we, nu is het einde van ons leven, doch wij bleven allen gespaard voor het moordend lood.

In de weide lagen dood: 4 melkkoeien, 6 pinken, 1 paard (zwarte merrie), verder een paard zwaar gewond. Dus hebben we met dit al geen bruikbaar paard meer. Het huis had ook nog al geleden. De boomgaard heeft veel geleden door de granaten. Vele bomen werden versplinterd. In het weiland zitten veel granaat gaten. 's Middags kwamen de Canadezen met vrachtauto's etc. en nestelden zich in de boomgaard. In een minimum van tijd werden telefoon leidingen etc. aangelegd. Alles perfect geregeld en alles motortractie. Vooral viel ook op het rustige van deze kerels, in tegenstelling met de Duitsers, die, niets liever deden dan schreeuwen. Zo armoedig als alles was in het Duitse leger zo rijk was alles bij de Canadezen. Vooral ook de verzorging en verpleging was perfect. Men zag weer na 5 jaren; witte brood, koffie, thee, cacao, krenten en rozijnen en veel sigaretten. Wat de granaatgaten betreft in ons huis, dit aantal was bar, meer dan 300 gaten. De bouwkamp aan de straatweg had ook veel geleden. De tanks waren er zo regelrecht over heen gegaan. 's Middags werden 4 kanonnen geplaatst op het bouwland bij ons, 4 bij B. Lenselink, 4 bij Oldenboom etc. Een paar dagen werd er geweldig geschoten door deze batterijen. Horen en zien verging je. De canadezen rukten snel op in de richting Apeldoorn. Al spoedig na Wilp werden de omliggende plaatsen Twello, Voorst, Terwolde, Nijbroek, Apeldoorn etc. bevrijd, zodat het bruggehoofd Wilp vaste voet had gekregen. Het bruggehoofd Wilp werd in Amerikaanse couranten vermeld. In de geschiedenis die zal volgen over de bevrijding van ons vaderland, zal Wilp ook een voorname rol spelen. Eén meisje heeft bij de bevrijding van ons dorp de dood gevonden en wel van A. Achterkamp. Het dorp Wilp heeft een beste klauw meegerekregen. Vooral ook de Ned. Herv. kerk heeft zwaar geleden. Het prachtige orgel is totaal vernield. Ook de pastorie heeft veel geleden. Op de "Kleine Noordijk" werden twee diensten gehouden. De Wilpse klei biedt een troosteloze aanblik, waar zovele boerderijen in vlammen op zijn gegaan. Ook is er veel vee verongelukt. De prijs die voor de bevrijding werd betaald kan zodoende duur genoemd worden. Ondanks dat alles vlagde ons dorp al spoedig en uit vele huizen wapperde al spoedig de Ned. driekleur met oranje

in top. Moge uit al deze narigheid het goede geboren worden nl. het eensgezind bewust zijn en bovenal verdraagzaamheid. De Wilpse Achterhoek heeft ook zijn deel meegekregen. Ook zijn daar nog al doden te betreuren. Voorst heeft ook enige doden, o.a. Adam Schaap heeft ook de dure prijs voor de vrijheid met de dood moeten bekopen, zoals Ds. v.d. Meene het op de begraafplaats uitdrukte. Zijn oom H. Nieuwenhuis sprak aan de groeve o.m. deze gevoelige woorden: "Rust mijn ziel, Uw God is Koning". De werkzaamheden beginnen weer en overal komen handen te kort. De boterfabriek is weer beginnen te draaien en de meeste boeren hebben alle melkklantant afgezegd, teneinde, dat alles nu zo rechtvaardig mogelijk verdeeld zal worden. Op ons bedrijf doet het gemis aan paarden zich wel zeer sterk gevoelen. Het geldwezen is tot heden toe gewoon door gegaan.

15 april 1945

Zondag de 15de April werden in ons dorp N.S.B. ers opgehaald. Vanzelfsprekend lokte een en ander nog al de nieuwsgierigheid van het publiek uit. Van de familie Rensink zijn nu 8 jongens weg. Maar ja, zo gaat het nu eenmaal, wie kaatst moet de bal verwachten. De spanning van ons volk was ook zo geweldig geworden na de gruwelijke en beestachtige handelingen der Duitsers en met medewerking der N.S.B., inzonderheid de Landwacht, die het wel niet best af zal steken. Overal ziet men mensen met oranje banden lopen, zijnde leden der N.B.S. (Nationale binnenlandse strijdkrachten). De Hr. Beker is nu waarnemend burgemeester geworden. De N,S.B. burgemeester Hesselink is verdwenen, doch zal ook wel een keer opgepikt worden. Baron Sytsema uit Brummen is op een vreselijke manier ais gijzelaar gedood. Nog meerdere personen uit Brummen dito.

President Roosevelt heeft het einde van de oorlog niet mee mogen maken. Hij is gestorven.

In Wilp liggen ook veel soldaten begraven o.a. tegenover v. Brummen de slager, 12 Canadezen. O[p het kerkhof zag ik o.m. nog drie Duitsers begraven liggen. Bij de "Nieuwe Loine" is er een in de tuin begraven. Ja, dit brengt de oorlog met zich mede. Veel bloed in er vergoten en veel tranen zullen er ongetwijfeld gelaten zijn bij dit alles.

26 april

Donderdag de 26ste April '45 des voormiddags te 10.30 uur vond in Wilp tegenover slager van Brumen op de dijk een eredienst plaats voor de 18 gevallen Canadezen, die daar begraven liggen. Het geheel was nog al indrukwekkens. Al daar stond opgesteld een gedeelte van het 48ste regiment Canadians waartoe de 18 gevallen behoorden. Voorts stond er een afdeling muziek der Schotse Hooglanders, welke voor passende muziekbegleiding zorgde. Keurig waren deze gekleed o.a. met rokken aan. Trouwens alle soldaten waren tot in de puntjes verzorgd. Een Engelse veldprediker deed een preek. Hij sprak n.a.v. de 121ste Psalm. Er werd aan het einde der dienst gezongen en aan het einde het Engelse volkslied, God save the king. Alle soldaten defileerden tenslotte voor de gevallen. Ds. Hoek sprak ook enige woorden tot de Canadezen, de bevrijders van ons vaderland, zoals hij ze noemde. Veel bloemen o.m. een krans van de burgerij van Wilp dekten de groeve.

Er verscheinen reeds vele couranten. Zo o.m. het parool, de waarheid, het nieuws, vrij Nederland, Trouw, Brummense courant etc.

De oorlog in Duitsland gaat nog door. In Berlijn wordt reeds gevochten door de Amerikanen en de Russen, Göring is afgetreden (sou gefussilleerd zijn). Hitler zou stervende zijn aan een hersenkwaal. Mussolini is gevangen genomen. Himmler de leider der S. S. heeft capitulatie aangeboden aan Engeland en Amerika, echter nog niet aan Rusland. Dit alles zo te zien geeft haast de mening te kennen, alsdat de oorlog met Duitsland binnen afzienbare tijd ten einde zal zijn.

In Nederland rukken de Canadezen op in de richting van het zwaar beproefde Westen. Engelse vliegtuigen werpen levensmiddelen uit voor de ten dode opgeschreven bevolking. De Duitsers hebben, als is het nog niet genoeg geweest de Wieringer meer onder water gezet. Groot moet daar de verwoesting zijn en het heeft helemaal geen zin. Niets anders dan vernielzucht, zoals ze destijds ook Arnhem vernield en daarna leeggeplunderd hebben.

29 april 1945

Hedenmorgen werd de eerste kerkdienst weder gehouden in de Ned. Herv. kerk, welke zwaar beschadigd is, vooral het mooie orgel. Voor de restauratie van kerk en pastorie werd reeds een bedrag van meer dan f 9000 bijeen gebracht door de gemeente, wel een bewijs van kerkelijk medeleven.

2 mei

Algehele capitulatie van het Duitse leger in Italië. Besprekingen zijn gaande over de capitulatie van het gehele Duitse leger. Himmler de leider der S.S. voert namens het Duitse Rijk deze besprekingen met Eisenhouwer, de opperbevelhebber van het Amerikaanse leger. Duitsland probeert zijn laatste troeven uit te spelen nl. om met de Amerikanen in de strijd te gaan tegen Rusland. Inmiddels is Berlijn, na 14 dagen strijd op leven en dood, in handen der Russen gevallen. Geallieerde vliegtuigen brengen steeds duizenden tonnen voedsel naar de zwaar beproefde bevolking van het Westen. Ook vrachtauto's der geallieerden brengen voedsel in Holland. Verder hebben de geallieerden 300 vrachtauto's ter beschikking gesteld aan de Ned. autoriteiten om steenkolen etc. te vervoeren naar het Westen. De Duitsers hebben dit alles toegestaan.

4 mei 1945

De oorlog in het Westen is ten einde. Duitsland heeft de wapens onvoorwaardelijk neergelegd. Daarmede is ons vaderland bevrijd van het Duitse juk, hetwelk de 10 de Mei 1940 zijn scepter heeft gezwaaid over ons land. Veel bloed is er in die vijf jaar van onderdrukking vergoten. De Duitsers hebben in deze 5 jaren zich in Nederland op velerlei gebied schandelijk gedragen. Vele onschuldige mannen en vrouwen zijn door hun op een vreselijke manier aan het einde van hun leven gebracht. Deze vijf jaren zullen in de te volgen Nederlandse geschiedenis een zwarte of liever gezegd vele zwarte bladzijden vormen t.a.v. het Duitse volk.
